

INTEGRÁLT VÍZHÁZTARTÁSI TÁJÉKOZTATÓ ÉS ELŐREJELZÉS

2010. július

- kivonat -

Készítette

a VITUKI Nonprofit Közhasznú Kft.
Hidrológiai koordinációs és állapotértékelési
Szakágazat
és az
Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi
Igazgatóság

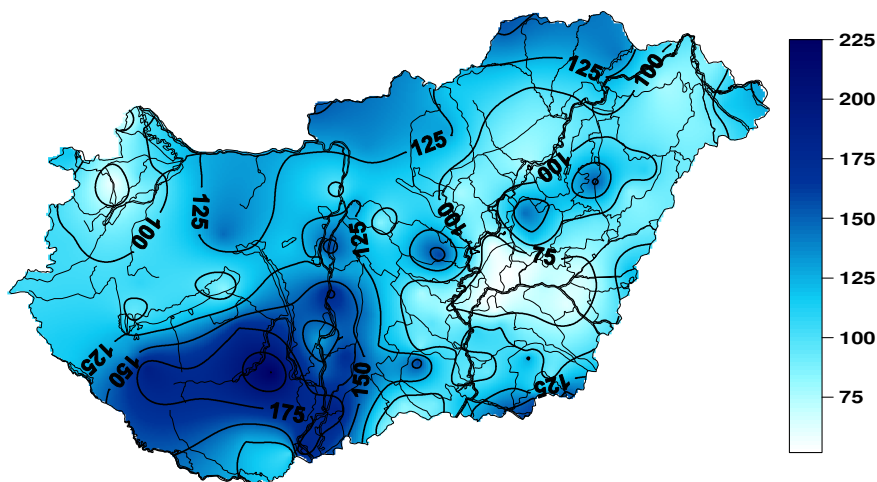
Budapest, Szeged
2010. július 6.

1. HELYZETÉRTÉKELÉS

Csapadék

2010 júniusában a rendelkezésre álló adatok szerint az ország területére lehullott csapadék mennyisége 52 mm (Mezőtúr) és 226 mm (Tevel) [Tolna m.] között alakult, az országos területi átlagérték 112 mm volt, amely 40 mm-rel (56 %-kal) több a júniusi átlagnál.

A 2010. június havi csapadékösszeg (mm) területi eloszlása

(Megemlítjük, hogy – jelen kiadvány szerkesztéséhez rendszeresen figyelembe vett állomáskörön kívül – a Balatontól délre a Somogyi-Tolnai-dombvidéken és a Mecsek északi oldalának egyes körzeteiben 226 mm-t meghaladó havi csapadékösszeg is előfordult: Mernyén 230 mm-t, Magyaregregyen 237 mm-t, Kisbárapáti állomáson 243 mm-t mértek).

A hónapon belül a legtöbb csapadék két időszakban (június 1-4. és 15-22. között) hullott. A kétnapi csapadékmaximumokat az alábbi szövegtáblázatban szemléltetjük:

Állomásnév	2010. június 1-4. csapadékösszeg (mm)
Jósvafő	91,0
Szécsény	74,4
Győr	57,0
2010. június 15-22. csapadékösszeg (mm)	
Kisbárapáti	195,6
Nemeskisfalud	143,3
Iregszemcse	129,5

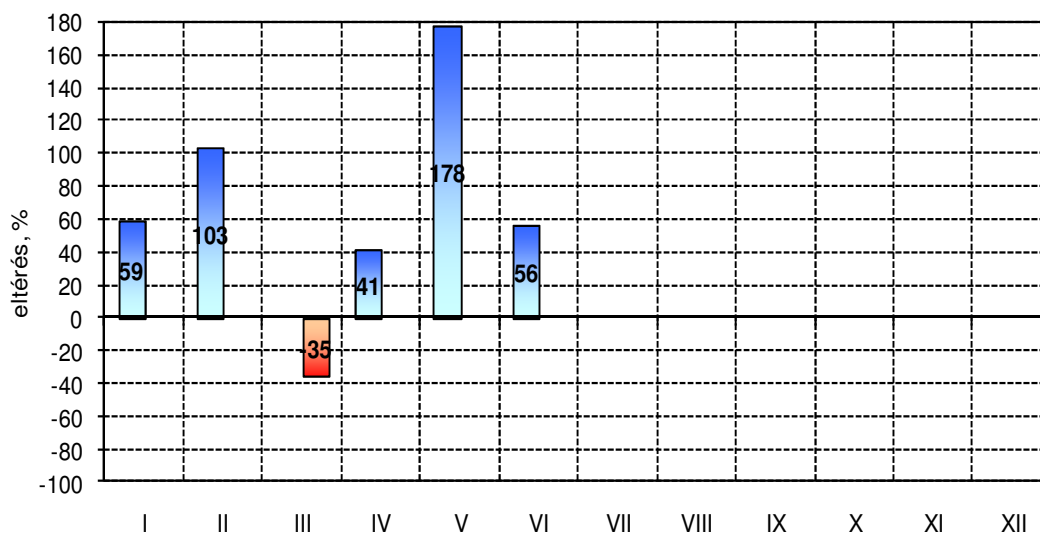
A hónap folyamán lehullott csapadék mennyisége – a Kisalföld, a Nagykunság és a Körösvidék egyes kisebb körzetei kivételével – az országban meghaladta a júniusi átlagot.

Síkvidéken az átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadéktöbblet (50-85 mm) a Kisalföld keleti részén, a Nagykunság északi harmadán, a Hortobágyon, valamint a Dél-Alföldön Torontál területén fordult elő.

Országos áttekintésben a júniusi átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadékhiány (18 mm) Kapuvár, a legnagyobb csapadéktöbblet (151 mm) Tevel állomáson fordult elő.

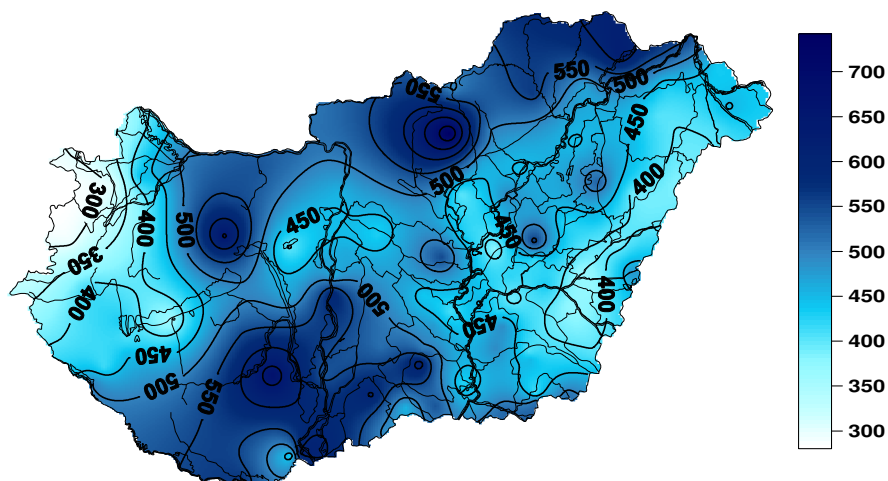
A következő szöveggözi ábrán a 2010. január-június időszakra havi bontásban mutatjuk be a csapadékösszeg országos területi átlagértékének relatív eltérését a sokévi középértéktől.

A havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (%)

A 2010. január-június hathavi csapadékösszeg 292 mm (Szombathely) és 745 mm (Kékestető) között alakult, az országos területi átlagérték 468 mm volt, amely az időszakos átlagnál 199 mm-rel (74 %-kal) magasabb.

A 2010. január-június havi csapadékösszeg (mm) területi eloszlása

A 2010. január-június időszakban lehullott csapadék mennyisége – a Sopron-Szombathely vonaltól nyugatra eső terület kivételével – meghaladta az időszakos átlagot.

Országos áttekintésben az időszakos átlaghoz viszonyított legnagyobb hathavi csapadéktöbblet (300-400 mm) a Mátában, a Zempléni-hegység északi részén, a Dunántúl délkeleti és a Duna-Tisza köze délnyugati körzeteiben alakult ki.

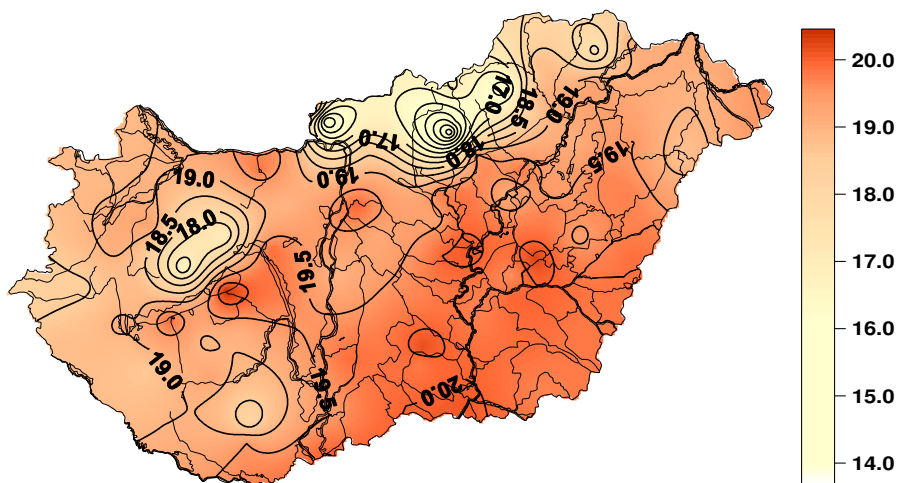
Az átlaghoz viszonyított legnagyobb időszakos csapadékhiány (1 mm) Sopron-Fertőrákos, a legnagyobb hathavi csapadéktöbblet (400 mm) Tevel állomáson fordult elő.

Léghőmérséklet

A június havi középhőmérséklet 13,6 °C (Kékestető) és 20,5 °C (Siófok) között alakult, az országos területi átlagérték 19,0 °C volt, ami 0,5 °C-kal magasabb az átlagnál.

A havi középhőmérséklet az ország csaknem egész területén a június havi átlag felett alakult.

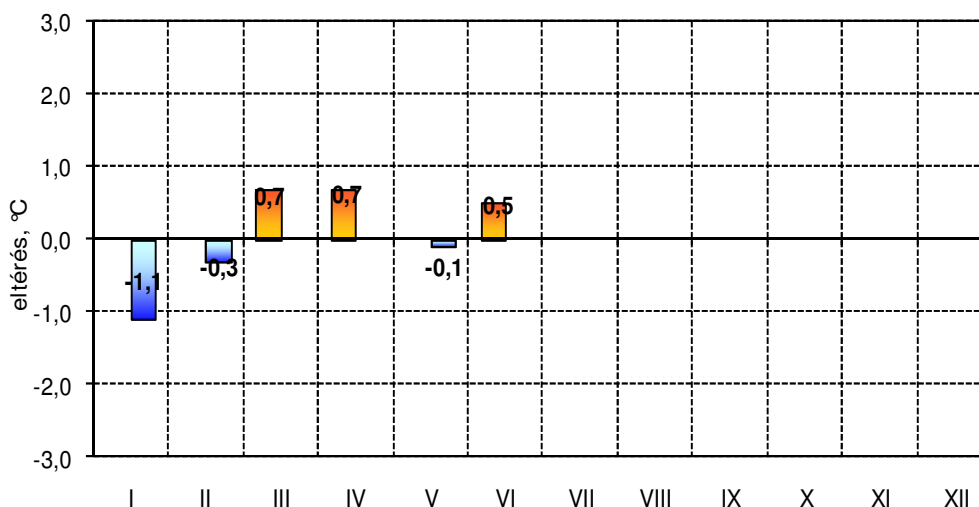
**A 2010. június havi középhőmérséklet (°C)
területi eloszlása**

Országos áttekintésben a júniusi átlaghoz viszonyított legnagyobb negatív eltérés (1,2 °C) Tés [Veszprém m.], a legnagyobb pozitív eltérés (1,5 °C) Jászapáti állomáson fordult elő.

A következő ábrán a havi középhőmérséklet országos területi átlagértékeinek idej alakulását szemléltetjük.

A havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (C)

Talajnedvesség

A talaj nedvességtartalmának mélységi rétegenkénti jellemzését – beleértve a területi különbségek bemutatását és rövid értékelését – az Országos Meteorológiai Szolgálat által meghatározott, %-ban megadott talajtelítettségi adatok alapján végeztük el.

2010. június végén a talaj legfelső (0-20 cm-es) rétegének nedvességtartalma síkvidékeinken az egy hónappal korábbi állapothoz kissé csökkent. A jellemző telítettségi értékek 80-95 % között alakultak.

A 20-50 cm-es talajrétegek nedvességtartalma az egy hónappal korábbi állapothoz képest ugyancsak alacsonyabb volt, jellemzőek voltak a 65-85 % közötti telítettségi értékek.

A rendelkezésre álló adatok szerint az 50-100 cm talajréteg nedvességtartalma júniusban alig változott, – az egy hónappal korábbi állapothoz hasonlóan – a telített állapotot elérő vagy azt erősen megközelítő telítettségi értékek voltak a jellemzők.

Talajvíz

Magyarország síkvidéki területein júniusban tovább emelkedett a talajvízszint. A legnagyobb emelkedések (75-125 cm) a Dél-Mezőföldön, a Dráva-menti síkság peremterületén és az Északi-középhegység előterében következtek be. Máshol jelentős, de kisebb változások mutatkoztak.

Az 1971-2000 közötti időszak június havi átlagértékéhez képest számottevő területi kiterjedésű és mértékű talajvízszint-süllyedés csak a Duna-Tisza közén a Hátság területén és a Mátra előterében mutatkozott. A viszonyítási időszak átlagánál számottevően magasabb (helyenként 150 cm-t meghaladó) talajvízszint a Nagykunság területén, a Tisza völgsíkjához kapcsolódó korábbi árterületeken, a Sajó völgyében és a Bodroghözben alakult ki. A síkvidékek további jelentős részén 50-100 cm közötti emelkedés volt jellemző.

A talajvízszint a síkvidékek területi átlagában júniusban az 1971-2000. közötti időszak június havi átlagértékénél ~50 cm-rel magasabban helyezkedett el.

Belvízi helyzetértékelés

2010 júniusában országos összesítésben a belvízrendszerek közötti vízforgalom mennyisége 720,02 millió m³ volt, amely 323,8 millió m³-rel (82 %-kal) haladta meg az előző havi mennyiséget. A június havi vízforgalom egy része a felszíni vízfolyásokból a belvízrendszereken átvezetett vízmennyiség volt.

A bőséges csapadék hatására júniusban csaknem valamennyi belvízrendszer területén kialakult belvízelöntés. A legnagyobb mértékű (a terület legalább egynegyedét érintő) maximális elöntések következő belvízrendszerekben jelentkeztek: 8. Sió-Nádor-Kapos, 22. Bodroközi, 23. Taktaközi, 24c. Dél-borsodi.

Országos összesítésben 2010 júniusában a belvízelöntések maximális kiterjedése 226825 ha volt. A tározókban visszatartott víz mennyisége 2010 júniusában országos összesítésben az előző havi értékhez képest 2,09 millió m³-rel (1,4 %-kal) csökkent.

2. ELŐREJELZÉS

Időjárás-előrejelzés

Az Országos Meteorológiai Szolgálat 2010. június 28-án kiadott hosszú távú meteorológiai előrejelzése szerint július és augusztus az átlagosnál melegebb és az átlagosnál szárazabb hónapok lesznek, míg a szeptember az átlagosnál melegebbnek és átlagosan csapadékosnak ígérkezik.

A havi középhőmérséklet és a havi csapadékösszeg országos átlagértékei az alábbi előrejelzett értékközökben várhatók (zárójelben a sokévi átlagokat tüntettük föl):

Hónap	Havi középhőmérséklet °C	Havi csapadékösszeg (mm)
július	21,3 – 23,0 (20,4)	30 – 60 (65)
augusztus	19,9 – 22,0 (20,0)	30 – 65 (61)
szeptember	15,5 – 17,0 (15,6)	30 – 70 (52)

Az OMSZ 2010. július 6-án kiadott középtávú előrejelzése szerint a következő 10 napon mérsékeltén változékony, nyári időjárás várható. Az időszak első harmadában egy északnyugat felől érkező hidegfront hatására sokfelé várható zápor, zivatar. A lehulló csapadék mennyisége területi átlagban valószínűleg nem haladja meg a 10 mm/nap értéket, de lokálisan, a hevesebb zivatargócokban 30 mm körüli értékek is előfordulhatnak. Csütörtöktől a keleti országrészekben is csökken a csapadékhajlam és a jövő hét közepéig területi átlagban számottevő csapadék nem várható.

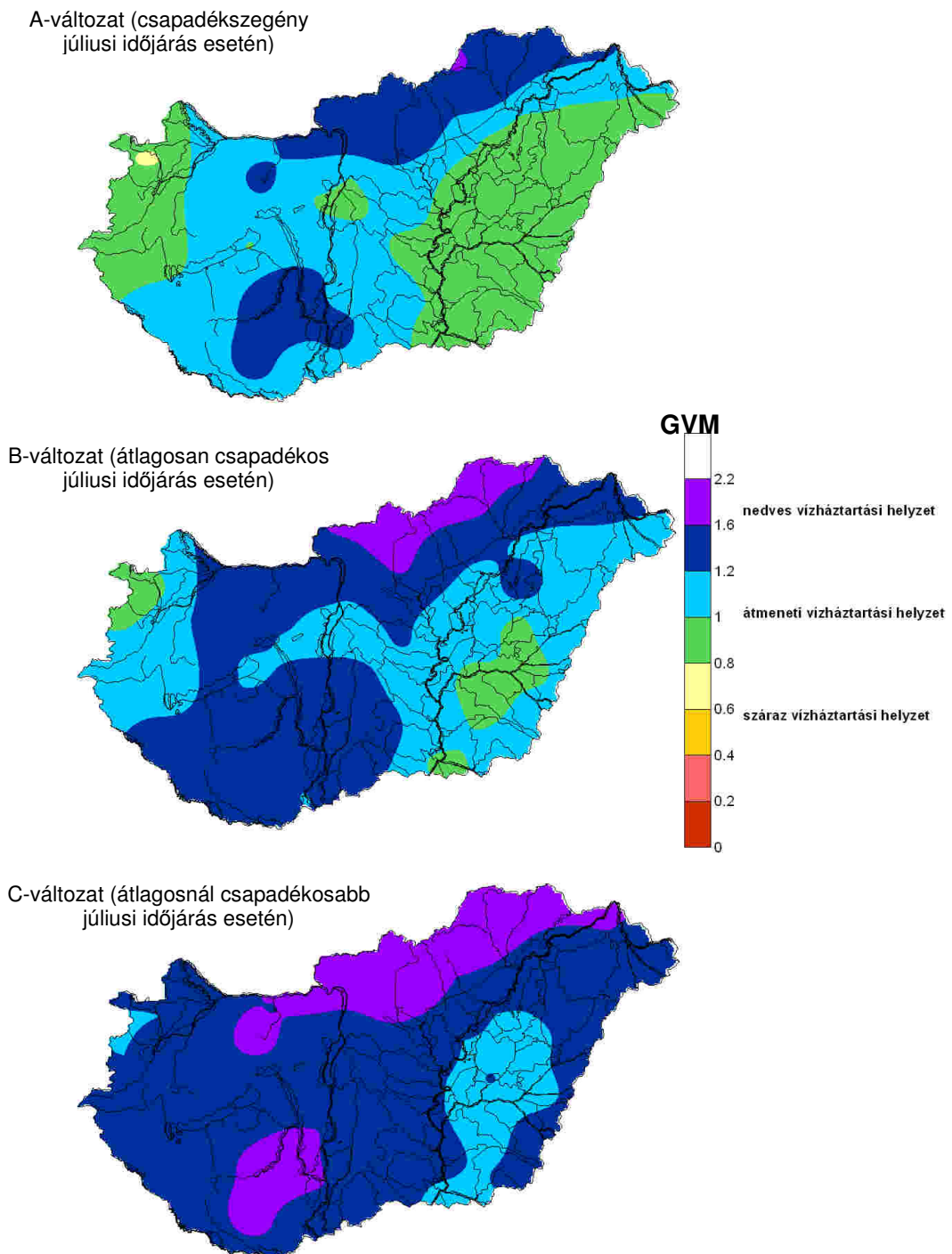
A hőmérséklet – az átvonuló hidegfront hatására – az időszak elején kissé az évszakos átlag alatt valószínű, majd péntektől erőteljes felmelegedés várható, a napi maximumhőmérséklet egyre többfelé meghaladja a 30 °C-ot.

A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) 2010. júliusra előrejelzett értékei

A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) 2010. júniusi és 2009. júniusi értékeiből számított arányszám országos átlaga 1,795. Ezek szerint 2010 júniusában országosan sokkal nedvesebb volt a vízháztartási helyzet, mint 2009 júniusában.

A GVM júliusra előrejelzett értékei szinte minden állomáson mindhárom változatban felette vannak a sokévi júliusi átlagnak és a nedves vízháztartási helyzet alsó határát jelző 1,0 értéknek. Néhány állomáson, pl. Budapesten, Kecskeméten, Pécsen és Szolnokon a GVM idén júniusban éppen elérte az eddig előfordult maximális értéket. A területi eloszlás tekintetében a legnedvesebb állapot az ország északi részén és Dél-Dunántúlon várható, ahol a GVM júliusra előrejelzett értékei a legnagyobbak, még a csapadékszegény júliusi időjárást feltételező A – változat szerint is nagyobbak 1,2-nél. Átlagosan csapadékos július (B – változat) esetén csak néhány kisebb térségben, pl. a Körösök vidékén várhatók 1,0 alatti GVM értékek, azaz átmenetinek számító vízháztartási helyzet.

A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) 2010. júliusra előrejelzett értékei

Belvíz-előrejelzés

Amennyiben a hosszútávú meteorológiai előrejelzés beválik, vagyis a július az átlagosnál melegebb és szárazabb lesz, akkor a belvíz-elöntések további csökkenésére számíthatunk. Valószínű, hogy július végéig az elöntések lényegében megszűnnek, s csupán a legmélyebb fekvésű, kifejezetten magas talajvízű területeken marad vissza kisebb-nagyobb foltokban a víz. Területileg ez leginkább az Alföld északi szegélyén alakulhat így.

Aszály-előrejelzés

Az idei esztendő és különösen a májusi és júniusi időszak rendkívüli csapadékossága folytán országos aszály kialakulása 2010-ben nem várható, de ha júliusban és augusztusban nagyon meleg és száraz lesz az időjárás, akkor az Alföld déli részén, azon belül is főleg a Körösök vidékén és a hátsági jellegű területeken aszályos vagy aszályközeli állapotok következhetnek be. Ebben az esetben az aszályindex értékei meghaladhatják a 6,0°C/100 mm-es küszöbértéket.

Az aszályindex (PAI) 2010-re előrejelzett értékeinek területi eloszlása

